

Dana 24.06.2022. godine u Sarajevu je održan okrugli sto „Dekarbonizacija energetskeg sektora u BiH“, kome je prisustvovalo oko 50 učesnika.

Sektor energije u BiH u 2016. godini ima daleko najveći udio u emisijama stakleničkih gasova, oko 79%, što uključuje energetiku i saobraćaj, a zatim slijedi: industrijski sektor od 9%, poljoprivredni sektor od 7% i sektor otpada od 5%. S toga je jasno da u proizvodnji energije postoji najveći potencijal za projekte smanjenja emisija stakleničkih gasova koji mogu imati i niz benefita za lokalne zajednice. Energetski sektor Zapadnog Balkana, koji u značajnoj mjeri počiva na upotrebi fosilnih goriva, zastarjelim tehnologijama i sve starijim postrojenjima, imaće naročito važnu ulogu u ostvarenju cilja klimatski neutralne Evrope. Ionako složena i zahtjevna transformacija i integracija Zapadnog Balkana u energetske tržište EU biće dodatno opterećena izazovima vezanim za novodefinisane, ambicioznije planove dekarbonizacije i zahtjevima za korjenitom transformacijom ovog sektora, i to sve u vrlo tijesnim rokovima uz prisutni teret energetske krize. U skladu sa međunarodnim obavezama BiH je napravila zahtjevene dokumente sa prijedlogom mjera i aktivnosti za realizaciju predloženih ciljeva. Tako je u skladu sa Pariškim sporazumom pripremljen dokument “Nacionalni namjeravani doprinos ublažavanju klimatskih promjena” koji je podnijela Bosna i Hercegovina u oktobru 2015. Ovaj dokument je revidovan u aprilu 2021. godine sa ažuriranim “Utvrđenim doprinosima”. Nacionalni namjeravani doprinos ublažavanju klimatskih promjena Bosne i Hercegovine uključuje dio o prilagodbi klimatskim promjenama i ažurirani dio koji se odnosi na doprinos ublažavanju klimatskih promjena kroz odmjereni ambiciozni ciljevi za smanjenje emisija stakleničkih gasova. Bosna i Hercegovina je 2020. god. potpisala Sofijsku deklaraciju o Zelenoj Agendi za Zapadni Balkan koja predstavlja prekretnicu za region Zapadnog Balkana. Zelena Agenda bi trebala pokrenuti promjenu kao razvojni primjer i podstaći region da provede veliku transformaciju, te da se pravilno i blagovremeno pozabavi rastućim okolinskim i klimatskim izazovima. Kao sredstvo za usmjeravanje provedbe Sofijske deklaracije urađen je Akcioni plan za Zapadni Balkan za period 2021-2030. godine s ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050. godine.

Nakon izvršenih prezentacija i diskusija, tokom rada okruglog stola „Dekarbonizacija energetskeg sektora u BiH“, doneseni su sljedeći:

ZAKLJUČCI:

- 1) Definirati redoslijed, intenzitet, dinamiku i rezultat dekarbonizacije;**
- 2) Unaprijediti sistem prikupljanja podataka, proračuna i izvještavanja o emisijama stakleničkih gasova;**
- 3) Izraditi Integrirani plan za Klimu i energiju (koji će sadržavati, između ostalog, ciljeve za smanjenje emisija, udio OIE i povećanje EE);**
- 4) Izraditi i usvojiti zakon o Klimi (koji će, između ostalog, sadržavati mehanizme za dekarbonizaciju, npr. sistem trgovanja emisijama stakleničkih gasova na principima „cap and trade“, označavanje proizvoda itd.);**
- 5) Usvojiti nove zakone o OIE i podzakonske akte koji uključuju aukcije, prosjume, energetske zadruge itd.;**
- 6) Unaprijediti tržište električne energije (uz uvođenje sistema dokazivanja porijekla električne energije);**
- 7) Izraditi planove za pravednu tranziciju rudarskih područja (mehanizmi i izvori finansiranja);**
- 8) Razvijati pametne transportne infrastrukture uz promoviranje poticanja inovativnih tehnologija;**
- 9) Izraditi strategiju povećanja ponora stakleničkih gasova;**
- 10) Uvesti mehanizme za podsticanje uzgoja i korištenje brzorastuće biomase;**
- 11) Sagledati značaj i nivo potrošnje prirodnog gasa, uvažavajući sigurnost snabdijevanja, dostupnost, cijene i ekološke zahtjeve;**
- 12) Male hidroelektrane doprinose dekarbonizaciji energetskog sektora i razvoju privrede BiH.**